

A „labdakirálynő”

Találkozás Fatuma Abdulkadir Adan békeközvetítővel, akinek a futball a megbékélés eszköze

Tudja, hogy a futball gyakran több pusztá játéknál. Tudja, hogy egyszerűbb a labdát elrúgni, mint hosszas tárgyalásokról folytatni. A kenyai jogásznő, Fatuma Abdulkadir Adan kapta meg a Stuttgarti Alapítvány békedíját Marsabit konfliktusokkal terhelt régiójában kifejtett tevékenységéért.

Örömét hatalmas mosollyal fejezi ki. Ezzel a rá jellemző nevetéssel, amely őt a legnehezebb helyzetekben sem hagyja el. Szerencsére még Kenya nehezen megközelíthető északi részén is van skype. És ily módon ez a semmivel össze nem téveszthető Fatuma-mosoly Stuttgartban is látható, ahogyan Fatuma Abdulkadir Adan a távoli Marsabitban kitüntetésének örül. Nem a pénzről beszél. Nem magáról beszél. Az önkéntesekről és a sok gyerekről mesél, akikkel 35 évesen évek óta együtt dolgozik, és arról, mit jelent neki ez a távoli Németországban megítélt díj. Mesél szülővárosáról, Marsabitról, ahonnan inkább háborús, mint békeüzenetek hallatszanak. „Köszönjük, hogy hangot adtatok”, mondja a 35 éves nő a skype-on keresztül, és együtt integet a 15 éves Annával.

Anna, akit teljes lelkesedéssel „Francesca Fabregas”-nak neveznek, mert ő Fatuma jobb keze. Anna az egyik ok, amiért Fatuma Abdulkadir Adan a női jogokért és a békéért harcol.

Anna jövője 2009 egyik vasárnapján ért véget. A 13 éves marsabiti lány a templomból tért haza. Édesanyja még meg akarta látogatni egy beteg barátját. Az út utolsó szakaszát a leány egyedül tette meg. Néhány méterre a védelmet nyújtó kapu előtt megtámadták: az öt férfi az autóbá tuskolta a sikító leányt. Bekötötték a szemét, és két nap, két éjjel fogva tartották. Anna a mai napig sem tudja, hol. Nem beszél róla, mi minden történt a két nap, két éjszaka során. Ezután terhes lett, egy kétszer olyan idős férfival kényszerházasságot kötött – és a továbbiakban szó sem lehetett iskolalátogatásról. Ugyanakkor Anna tanulni akart, hogy majd egyszer támogathassa édesanyját.

Marsabitban mindennapiak a hasonló rablások. „A kényszerházasság szörnyű tradíció”, mondja Fatuma. Olyan tradíció, amely ellen, s amelynek tisztázásáért az ügyvédnő harcol. A lányokkal focizik, minden kritika ellenére. A fiatal focista lányok önbizalma pedig minden alkalommal növekszik. Annak ellenére, hogy egy muzulmán imám azzal mennydörgött, hogy a rúgással elveszítik a szüzességüket.

Először megjedtek. De amikor Fatuma elmesélte, hogy ez milyen ostobaság és nevetett, rúgni kezdték a labdát. Aki fiatal nőként megtanulta a sértéseket megmosolyogni, elkezdhet a jogai

ért harcolni. Marsabitban a futball több, mint egy egyszerű játék. Fatuma pedig több mint egy egyszerű edző.

Marsabitban, ebben a 20 000 lakosú észak-kenyai városban, amely viskóival és kis házaival inkább hasonlít egy nagy falura, mindenki ismeri a 35 éves nőt. Ahol a templom és a mecset csak néhány méterre fekszik egymástól, és ahol a *borana*, a *gabbra* és a *rendile* törzs véres harcot folytat a legelőhöz és vízhez való jogokért. 2007-ben a turbi-i mérszálásban borana harcosok 70 gabbrát öltek meg.

Ellenséges törzsek között

Fatuma, akinek szülei különböző törzsekből valók, elérte, hogy az ellenséges törzsek asszonyai a marsabiti templomban összejöjjenek. Az akkor 29 éves fiatal békeharcos a következő szavakkal lépte át az árkokat: „Hogyan beszéljek hozzátok? Boranaként, gabbraként vagy emberként?” És ma, hat évvel később, a különböző törzsek fiataljai együtt fociznak a következő jelszóval: „Célunk, mert gólt akarunk lőni, nem pedig ölni.” Aki látta a vídám futbalmezést a poros falusi udvaron, megérti ezt a békeüzenetet.

Őket nehezebb megtalálni, mint a gyémántot: a békeüzeneteket a világ konfliktussal teli régióiban, akik a legnehezebb körülmények között és legtöbbször titokban működnek. Tevékenységük nem olyan átványos, mint a háborúé, amit meg akarnak akadályozni, de sokkal fontosabb. Fegyverük az állhatatosság, amellyel fáradhatatlanul kitartás és a sebeket. Fegyverük a kitartás és a kreativitás, új lehetőségek feltárása, ha régi módon nem lehet megakadályozni az erőszakot. A békét nem lehet mennydörgő gránátokkal megszerzeni. A béke halk hangokat igényel. Ezek gyakran szertefoszlanak a világ ordító képeiben és iszonyú zajában. Marsabitban törekény képződmény a béke.

Fatuma Abdulkadir Adan ezen a poros helyen nőtt fel, ahol a vulkán krátere a pusztáig nyúlik, és ahol az életet jelentő eső egyre gyakrabban várat magára. Édesanyja gyerekként az ágy alá rejtőzött, amikor odakinn lövések dördültek. És ezt tette vele is. Fatuma az erőszak és bosszúállás örököse akarja megtörni. A béke szó nem volt idegen a családjukban. Nagypapa elismert imám volt Marsa-

bitban, és unokájának a vallások toleranciáját tanította. Édesapja nyugdíjba vonulásáig szenvedélyes tanító volt, aki diákjaival makacsul a békéről beszélgetett, és lányát is ezzel is fertőzte meg. Mit sem ért, hogy a szülők legidősebb lányuknak, Fatumának rizikómentes, jól fizető állást kívántak a távoli Nairoiban.

Mosoly a félelem ellen

Lányuk már tanulmányai alatt önszegélyező csoportokat hozott létre szülővárosában. Aztán takarékegyesületeket és ingyenes jogi tanácsadást szervezett nők számára. Később, vizsgái után, visszatért, hogy megteremtse a békét. „Tudjuk, hogy nem lehet megállítani”, mondja az apa büszkeséggel és félelemmel teli érzésekkel. Fatuma: „Amikor egyeztető tárgyalásokra utazok vidékre, nem mondom el a szüleimnek.”

A mobiltelefonján időről időre megjelenő halálos sms-fenyegetésekről is hallgat. „Ha nem hagyod abba, meg fogsz halni.” – gyakran ilyen és még véresebb verziókat olvas. Megvonja a vállát. Fatuma Abdulkadir Adan biztos benne, hogy helyesen cselekszik. És irodájában újra e széles mosollyal nevet, amely olyan megejtő, és amely oly sok súlyos szót megszelídített már.

Fatuma tudja, hogy a mosoly szabdaddá tesz és korlátokat bont le. És néha még a félelem ellen is segít. Marsabitban ez a nő a remény hangja. A reményé, hogy másként is lehet.

Megalapította a „Horn of Africa Development Initiative”-et (*Kezdeményezés Északkelet-Afrika Fejlődéséért*), azt az alapszervezetet, amelyben különböző projektjeit fogja össze. Béketárgyalásokat kezdeményezett a törzsek között, mikor a férfiak nem akartak többet egymással beszélni. Focizik a gyerekekkel. Drogos fiatalokat hozott el az utcáról, és a labdához kötötte őket. Fatuma, a „labdakirálynő” energiaforrásai kimeríthetetlennek tűnnek – és egyre több támogatót nyer meg az ügynek. Talán a legismertebb támogatója Auma Obama, az amerikai elnök nővére.

Fatuma Abdulkadir Adan csak egy Afrika asszonyai közül, aki határozottan, kitartóan és magabiztosan a kezébe veszi ennek a földrésznek a sorsát.

Forrás: Publik-Forum, 2013/7